



Nieuwsbrief mei 2025



In deze nieuwsbrief informatie over:

Watersector

Sector Roemeense landbouwmechanisaties

Sector Infrastructuur in Centraal-Europa

Financiële Sector

Sector Transport & Logistiek

Sector Automotive

Agrarische Sector

Sector Scheepsbouw

Post Craiova

Watersector

Droogte treft Roemenië hard: water is op rantsoen

Meer dan 580 plaatsen bevinden zich in de watervoorzieningsfase met beperkingen, in de meeste provincies



Botoșani, Vrancea, Vaslui, en Iași.

Droogte treft Roemenië hard: water is op rantsoen in ruim 600 plaatsen

Neamț en 41 plaatsen langs de Donau zijn de waarschuwingsfase ingegaan, zo heeft de Nationale Administratie “Apele Române” (ANAR) in een persbericht aangekondigd.

“We blijven met hoge frequentie monitoren hoe waterbronnen worden geëxploiteerd en hoe aan de waterbehoeften wordt voldaan, evenals hoe de bepalingen van het

Waterbeperkings- en Gebruiksplan worden toegepast in periodes van schaarste. Momenteel bedraagt de vulgraad in de 40 reservoirs (beheerd door AN Apele Române samen met SC Hidroelectrica SA) 78,14%, een daling ten opzichte van vorige week, toen deze 78,59% bedroeg”, aldus de aangehaalde bron.



“Het watervolume in de hoofdmeren bedraagt ongeveer 3,39 miljard kubieke meter (een daling ten opzichte van 3,46 miljard kubieke meter aan het begin van de maand). Hoewel de waterreserves afnemen, zorgen we centraal voor de behoefte aan ruw water voor de begunstigden vanuit de oppervlaktewaterbron. We schatten dat er eind augustus in de 40 belangrijkste reservoirs, die een belangrijke rol spelen in de watervoorziening voor de bevolking en de industrie en de elektriciteitsproductie voor het nationale energiesysteem, een

vulgraad van ongeveer 75% zal zijn”, aldus de specialisten.

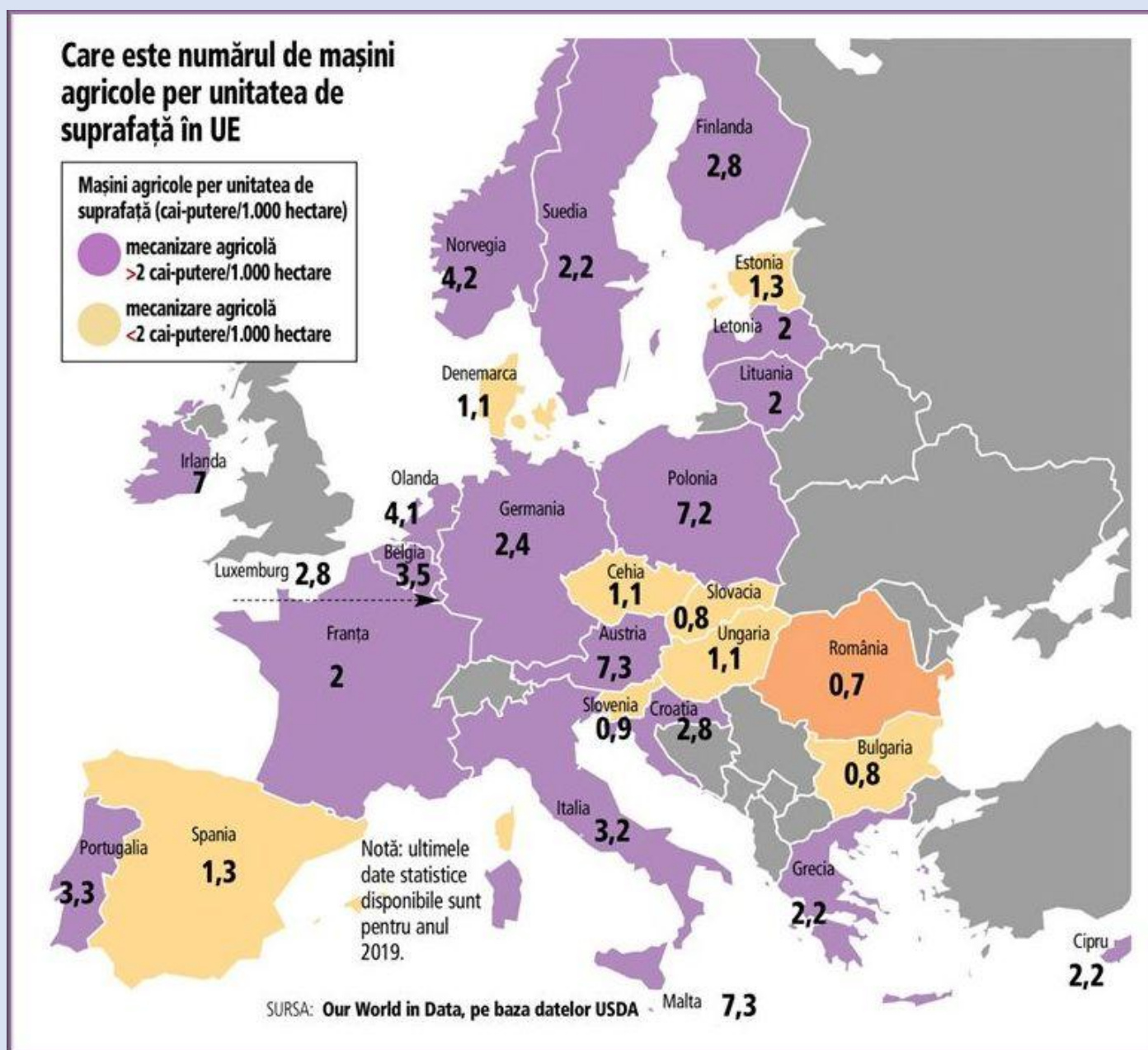
Droogte heeft gevolgen voor transport op de Donau: mensen kunnen de Delta moeilijk bereiken.

Droogte treft de Roemeense landbouw. De regering kondigt compensatie aan



Sector Roemeense landbouwmechanisaties

Roemenië staat op de laatste plaats binnen de EU wat betreft landbouwmachines



Roemenië kent het laagste niveau van landbouwmechanisatie in de Europese Unie, met slechts 0,73 pk/1.000 hectare, vergeleken met 7,1 pk/1.000 ha in Zwitserland, 4,1 pk/1.000 ha in Nederland en 2 pk/1.000 ha in Frankrijk, blijkt uit een analyse van Our World in Data, gebaseerd op gegevens verzameld door de Economic Research Service van het Amerikaanse ministerie van Landbouw (USDA). In 1991 had Roemenië 0,5 CP/1.000 ha, maar de huidige situatie laat een verbetering zien in de afgelopen drie decennia.

Op het eerste gezicht lijkt het ook goed nieuws voor het milieu. Maar als we beter kijken, zien we dat Roemenië er niet in slaagt de achterstand op het Westen in te halen, ondanks alle Europese fondsen die beschikbaar zijn om landbouwbedrijven te moderniseren en van nieuwe apparatuur te voorzien. De situatie is echter niet algemeen. Grote boerderijen in Roemenië bewerken duizenden hectares met hoogwaardige apparatuur, maar het zijn er maar weinig. Daarentegen zijn de kleine boerenbedrijven, ruim 2,9 miljoen in getal, nog steeds slecht uitgerust en lopen ze achter op het gebied van mechanisatie.

Sector Infrastructuur in Centraal-Europa

“Assepoester van de snelwegen”

Moldavië, de “Assepoester van de snelwegen”, overtrof Transsylvanië in het aantal kilometers in aanbouw of in aanbesteding.

Moldavië is nu het gebied geworden dat de grootste investeringen op dit gebied aantrekt. Met bijna 500 kilometer in de maak.

Ilie Bolojan over het Drie Zeeën-initiatief: Voor Roemenië blijven de infrastructuurprojecten Via Carpathia en Rail-2-Sea prioriteiten. Hij prees de voormalige President Klaus Johannis en ook de Roemeense Eurocommissaris van Transport Adina Valean die de drijvende krachten waren achter deze initiatieven tijdens het Three Seas Initiative Economic Forum.



Interim-president Ilie Bolojan nam recent in Warschau deel aan het onderdeel voor staatshoofden en regeringsleiders binnen het Three Seas Initiative Business Forum. Hij stelde dat we door een ingewikkelde periode van verkiezingen gaan, waarin nieuwe realiteiten onze landen beïnvloeden en het economische landschap opnieuw wordt vormgegeven. Volgens het staatshoofd wordt het Drie Zeeën Initiatief steeds relevanter en is connectiviteit de kern ervan. Bovendien is het potentieel van onze regio enorm. Bolojan zei ook dat Roemenië, vanwege zijn geografische ligging en economische capaciteit, een belangrijke rol speelt. Ilie Bolojan waarschuwt dat de overheid het risico loopt een “betalingsagentschap” te worden. “We hebben meer uitgegeven dan we konden missen” “Ik ben blij vandaag deel te nemen aan het Economisch Forum van het Drie Zeeën Initiatief, een project van groot belang voor onze regio. Het thema van dit panel – connectiviteit voor ontwikkeling – moet in de huidige context worden geplaatst. We maken een complexe periode door, waarin nieuwe realiteiten onze landen beïnvloeden en het

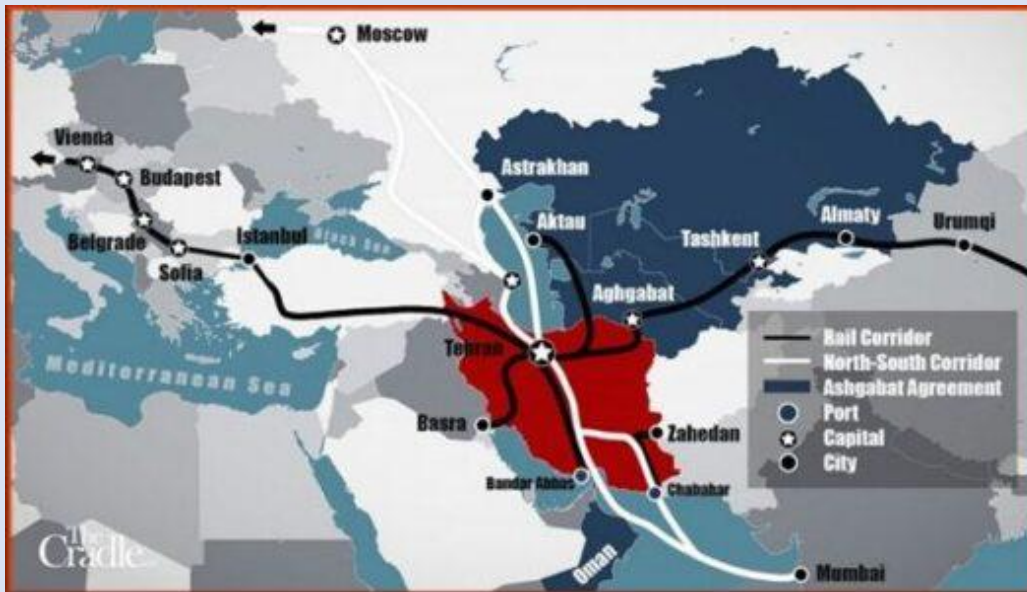
economische landschap voortdurend verandert, wat ons dwingt ons voortdurend aan te passen. De beslissingen en maatregelen die we in dit stadium nemen, zullen niet alleen de toekomst van het Drie Zeeën Initiatief, maar ook de toekomst van Europa bepalen”, aldus Bolojan in zijn toespraak. De interim-president merkte op dat “de herconfiguratie van politieke en economische krachten op wereldniveau een versterking van de partnerschappen met alle landen vereist die geïnteresseerd zijn in de stabiliteit en welvaart van onze regio.” “Onder deze omstandigheden wint het Drie Zeeën-initiatief aan relevantie. Connectiviteit is de essentie ervan en het potentieel



van onze regio is enorm. Roemenië speelt, door zijn geografische ligging en economische capaciteit, een belangrijke rol in deze vergelijking”, benadrukte het staatshoofd. Ilie Bolojan presenteerde een aantal prioritaire richtingen voor Roemenië. Wat betreft de onderlinge verbinding van energiebronnen zei Bolojan dat Roemenië er in samenwerking met particuliere bedrijven in is geslaagd belangrijke projecten op energiegebied te ontwikkelen. “Het plan om reactoren 3 en 4 te bouwen in de kerncentrale Cernavoda zet belangrijke stappen.

Op het gebied van aardgaswinning in de Zwarte Zee wordt het strategische Neptun Deep-project voortgezet. Dit project is essentieel voor de regionale energiezekerheid en we schatten dat de productie in 2027 zal beginnen.

Het is essentieel om op zoveel mogelijk assen energiecorsors te ontwikkelen en onze energiezekeerheid te vergroten. Op de gastransportcorsors op regionaal niveau profiteert Roemenië van zijn strategische positionering”, benadrukte de president. Ilie Bolojan verklaarde ook dat “de gaspijpleiding Iași-Chișinău en de andere projecten die momenteel worden uitgevoerd om de energiezekeerheid van de Republiek Moldavië te waarborgen, ervoor zorgen dat het grootste deel van Roemenië van elektriciteit en aardgas wordt voorzien.” De interim-president verwees ook naar de transportinfrastructuur. “De noord-zuid transportcorsors zijn nog onvoldoende ontwikkeld. Voor Roemenië blijven de weg- en spoorinfrastructuurprojecten Via Carpathia en Rail-2-Sea prioritair. Naast de reeds voltooide snelwegtrajecten bevindt het gehele Via Carpathia-project op Roemeens grondgebied zich in de aanbestedingsfase, over een lengte van bijna 200 kilometer. Maritiem gezien bevestigt Constanta, de grootste haven aan de Zwarte Zee, haar strategische positie als belangrijk knooppunt van de internationale transportcorridor Europa-Kaukasus-Azië. In de context van de oorlog in Oekraïne en de toetreding van Roemenië tot het Schengengebied, neemt het belang ervan steeds verder toe”, benadrukte het staatshoofd. Hij wilde benadrukken dat we belangrijke projecten hebben met de Republiek Moldavië: nieuwe verkeersbruggen over de Proet en momenteel wordt er begonnen met de bouw



van een nieuwe brug in Ungheni. “Wat Oekraïne betreft, overwegen we om nieuwe grensovergangen te openen en de doorvoercapaciteit van de bestaande grensovergangen te vergroten”, aldus Bolojan.

De interim-president verwees ook naar de digitale transformatie en benadrukte dat we op het gebied van innovatie en technologische

ontwikkeling in een wereldwijde concurrentiestrijd verwickeld zijn en dat we moeten samenwerken om in de regio een ultramoderne digitale infrastructuur te ontwikkelen. De Roemeense IT-sector kan hieraan een aanzienlijke bijdrage leveren. “Het is essentieel om te begrijpen dat het succes van dit initiatief afhangt van ons vermogen om te profiteren van het kapitaal van particuliere bedrijven. De staat kan en mag niet de enige motor van ontwikkeling zijn. Particuliere bedrijven brengen niet alleen financiële middelen, maar ook innovatie en efficiëntie. In deze onzekere tijden zijn eenheid en solidariteit belangrijker dan ooit. Mijn oproep is om uitdagingen om te zetten in kansen en

samen te bouwen aan een welvarender, veiliger en beter verbonden regio”, aldus president Bolojan in zijn toespraak. Waarvan akte!



Financiële Sector

Victoriabank neemt Microinvest over

Victoriabank, een bank in de Republiek Moldavië die eigendom is van de Banca Transilvania Financial Group, neemt Microinvest over, de grootste niet-bancaire kredietverstrekker in het buurland.



De overname zal bijdragen aan de groei van Victoriabank, de op twee na grootste bank in de Republiek Moldavië, door diversificatie van het aanbod, het grote aantal nieuwe klanten en expertise in microfinanciering.

“De overname van Microinvest weerspiegelt de groeikoers van Victoriabank, onder meer door middel van overnames. Microinvest is het bedrijf waar we altijd met bewondering naar hebben

opgekeken, omdat de microfinanciering in de Republiek Moldavië een nieuwe definitie heeft gegeven met innovatieve producten en zeer goede klantrelaties. We waarderen het succes, de professionaliteit van het team en de positieve impact op de lokale economie”, aldus Levon Khanikyan, president van Victoriabank.

Microinvest heeft 40.000 klanten, zowel rechtspersonen als natuurlijke personen, 350 werknemers en 17 vestigingen. Zij financiert het MKB, agrarische bedrijven en persoonlijke plannen van klanten.



“Microinvest blijft trouw aan haar missie: overal in Moldavië toegankelijke, gepersonaliseerde en verantwoorde financiering bieden. De steun van een strategische aandeelhouder zoals Victoriabank, onderdeel van de Banca Transilvania Financial Group, versterkt ons vermogen om te innoveren, het

aanbod van financiële producten uit te breiden en dichterbij klanten in alle regio's van het land te komen”, aldus Dmitrii Svinarenco, CEO van Microinvest.

De transactie zal worden afgerond nadat de goedkeuringen van de toezichthoudende en regelgevende instanties in Roemenië en de Republiek Moldavië zijn verkregen. Tot die tijd zal Microinvest zelfstandig actief zijn.

“Microfinanciering is een speciale niche van de Banca Transilvania Financial Group, ontwikkeld door BT Mic, BT Direct en Banca Transilvania. We willen in de Republiek Moldavië het succes dat we in Roemenië hebben behaald, evenaren, zowel in de ondersteuning van klanten via microfinanciering als op het gebied van acquisities”, aldus Bogdan Pleșuvescu, adjunct-directeur van Banca Transilvania.

Banca Transilvania Group werkte samen met advocatenkantoren en juridische en belastingadviseurs uit Roemenië en de Republiek Moldavië, respectievelijk Filip & Company, Vernon Î David și Asociații en PWC, om de transactie te evalueren en voor te bereiden.

Victoriabank heeft onlangs de fusie met BCR Chisinau afgerond. De geconsolideerde nettowinst van Victoriabank over 2024 bedroeg ruim 1,1 miljard lei, een stijging van ruim 70% ten opzichte van 2023, en het volume aan leningen steeg met ruim 900 miljoen lei.



Banca Transilvania, BCR en UniCredit stonden op het podium van de grootste bankgroepen van 2024, terwijl CEC naar de 4e plaats zakte, met activa van ongeveer 99,3 miljard. lei, BRD zakte naar de 5e positie, met activa van 88,5 miljard. lei, Raiffeisenkas blijft op de 6e plaats staan, met een vermogen van 82 miljard lei en ING staat op de 7e plaats, met een vermogen van 78 miljard lei



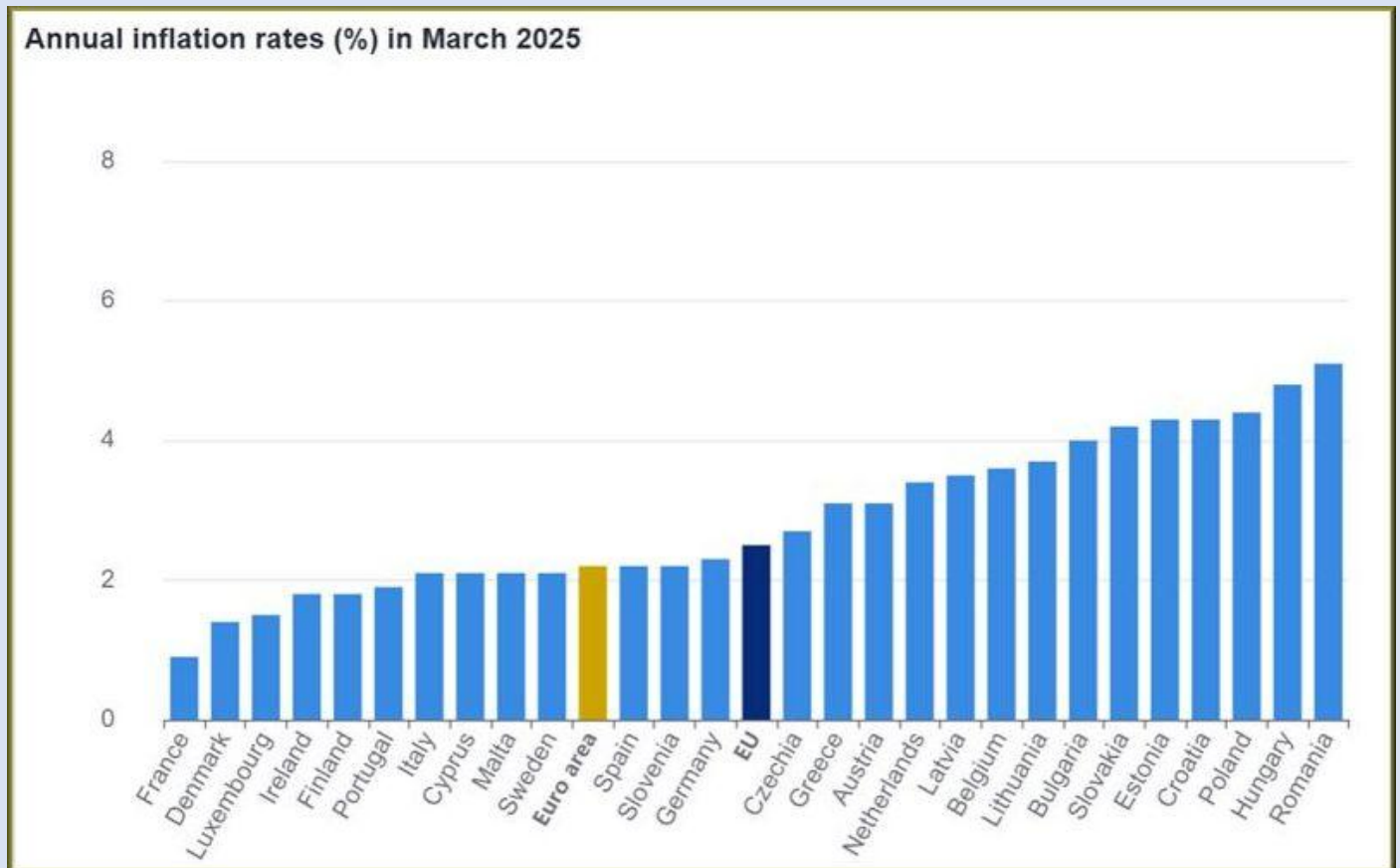
Roemenië heeft in maart de hoogste jaarlijkse inflatie

Uit gegevens van Euro stat blijkt dat Roemenië in maart de hoogste jaarlijkse inflatie van alle EU-lidstaten had, met 5,1%, gevolgd door Hongarije met 4,8% en Polen met 4,4%.

Aan de andere kant werd de laagste inflatie geregistreerd in Frankrijk (0,9%), Denemarken (1,4%) en Luxemburg (1,5%).

Op EU-niveau daalde de inflatie in maart naar 2,5%, van 2,7% in februari.

In maart 2024 bedroeg het gemiddelde tarief op Europees niveau 2,6%.



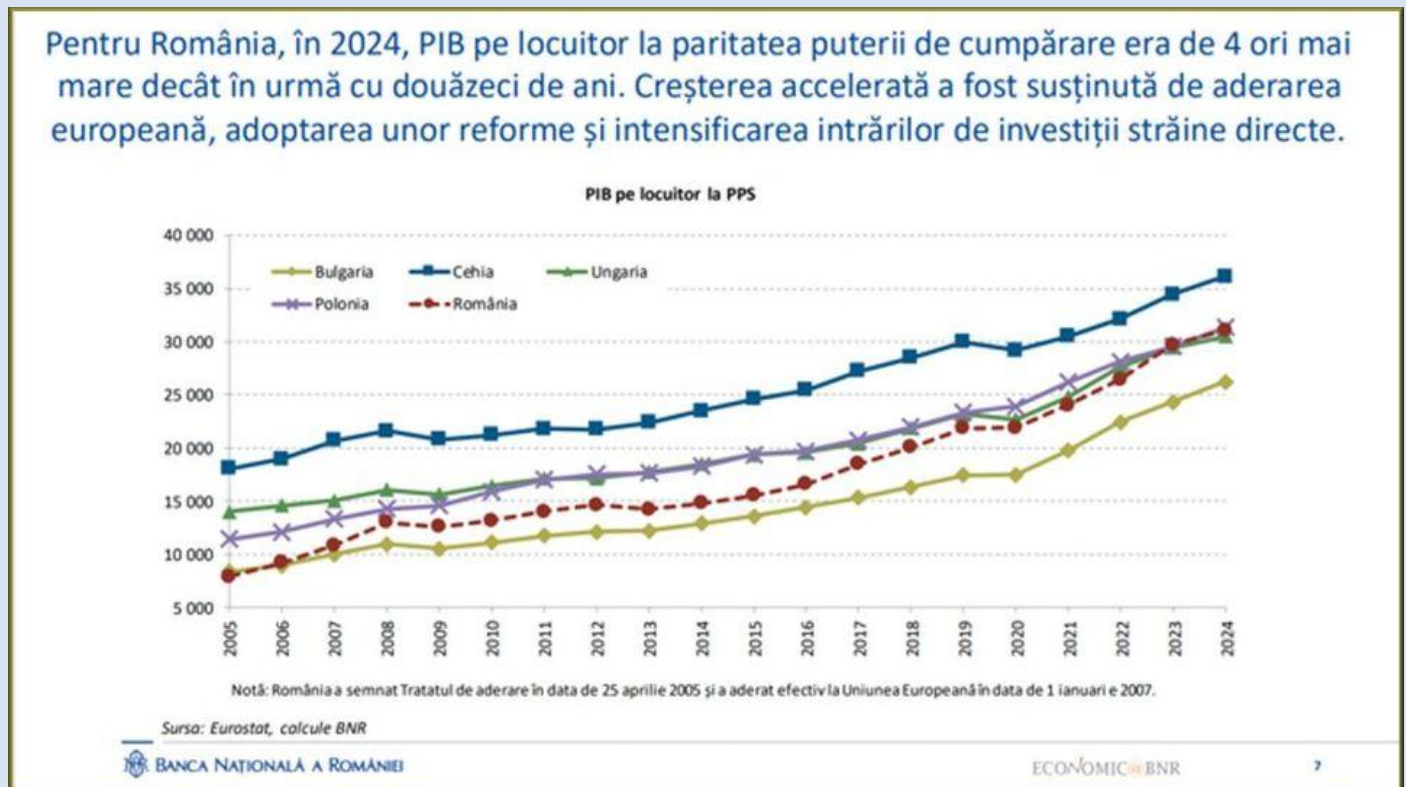
In het geval van Roemenië vertoont de inflatie de afgelopen maanden een dalende trend, van 5,5% in december 2024. Ons land stond in maart weer op de eerste plaats binnen de EU, nadat het in februari was gedaald naar de tweede plaats, met een percentage van 5,2%. Daarmee overtrof het land Hongarije, dat een jaarlijkse inflatie van 5,7% had.

Het maandelijkse inflatiepercentage in maart bedroeg 0,3%. Ter vergelijking: de hoogste prijsstijgingen op maandbasis werden geregistreerd in Griekenland met 1,9% en Portugal met 1,7%.

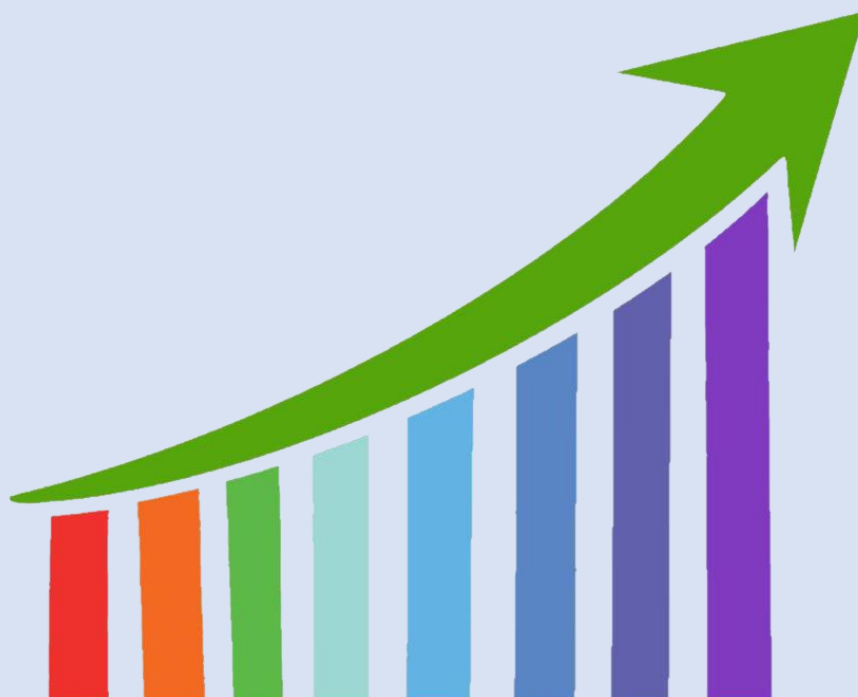


Roemenië heeft de snelste vooruitgang geboekt

Roemenië heeft de snelste vooruitgang geboekt van alle landen van de Europese Unie op het gebied van reële economische convergentie. Volgens een rapport van de Nationale Bank van Roemenië is meer dan de helft van de achterstand ten opzichte van de eurozone (op basis van koopkrachtpariteit) ingehaald.



Volgens hetzelfde rapport was het BBP per hoofd van de bevolking in Roemenië in 2024 op basis van koopkrachtpariteit vier keer hoger dan twintig jaar geleden. De versnelde groei werd ondersteund door de toetreding tot de EU, de invoering van hervormingen en de intensivering van de instroom van buitenlandse directe investeringen.



Sector Transport & Logistiek

E.van Wijk zet laatste stap om onder één naam verder te gaan

We are one:

E.van Wijk Forwarding

Stap voor stap naar één organisatie

Eén organisatie één naam



Vanaf 2025 is het tijd om de laatste stap te zetten en ook onder één naam verder te gaan. Deze consolidatie stelt ons in staat om u nóg beter van dienst te zijn met hoogwaardige logistieke oplossingen. Uiteraard met dezelfde betrouwbare service en expertise die u van ons gewend bent.

Meer informatie

Heeft u interesse in onze op- en overslagmogelijkheden in combinatie met de binnenvaart via het Twentekanaal? Dan nodigen wij u graag uit voor een rondleiding op onze vestiging in Almelo.

Bezoek ons

Columbus 5
7609 RM Almelo (NL)

[+31 \(0\)546 455 374](tel:+3120546455374)
sales@evwforwarding.nl

Sector Automotive

Tesla breidt uit in Roemenië

De Amerikaanse fabrikant van elektrische auto's Tesla opent deze maand een nieuwe showroom in Timisoara. De bouw ervan is bijna voltooid.

Tesla, dat in april op sommige Europese markten steeds minder auto's verkocht, zet zijn uitbreidingsplannen in Roemenië voort. Deze maand opent het bedrijf een nieuwe showroom in Timisoara. De bouw ervan is bijna voltooid, aldus orasul-timisoara.ro. Tegelijkertijd zal er vlakbij de showroom een servicecentrum worden geopend. Dit servicecentrum zal naar verwachting vanaf juni operationeel zijn.



Bovendien zou Tesla tegen het einde van het jaar een derde Tesla-showroom kunnen openen in Roemenië, in Cluj-Napoca. Momenteel heeft Tesla een showroom in Boekarest en twee pop-upstores in Timisoara en Cluj-Napoca.

De verkoop van elektrische auto's van Tesla stortte in april in sommige Europese landen in, omdat Europeanen meer Chinese elektrische auto's kopen en sommigen protesteren tegen de politieke standpunten van Tesla-oprichter Elon Musk, meldt Reuters.

Uit eerder door de European Automobile Manufacturers Association (ACEA) gepubliceerde gegevens blijkt dat het aantal Tesla-registraties in maart in Europa met 28,2% is gedaald ten opzichte van een jaar eerder. Recent gepubliceerde nationale gegevens laten zien dat in april het aantal Tesla-registraties in Zweden met 80,7% is gedaald, naar het laagste niveau sinds oktober 2022. In Nederland daalde het aantal Tesla-registraties met 73,8%, terwijl het in Denemarken met 67,2% daalde en in Frankrijk met 59,4%.



ZF Transport,Logistiek en Automotive 2025 -ZF Conferentie

Recent heeft zeer omvangrijke conferentie plaatsgevonden waar vrijwel alle zaken aan de orde kwamen en waarbij de ontwikkelingen op korte termijn de aandacht kregen, zoals ontwikkelingen industrieparken, chauffeurscrisis, douanezaken, uitbreiding spoorwegstructuur, betere verbinding met Moldavië en Oekraïne, derde ring Boekarest, elektrische voertuigen, etcetera.



Geen theoretische verhalen maar de logistieke ondernemers kwamen zelf aan het woord. Het rapport over deze bijeenkomst is te omvangrijk voor de nieuwsbrief, maar u kunt door [hier te klikken](#) deze belangrijke informatie toch raadplegen



Agrarische Sector

Toelichting op tuinbouw in Moldavië



“Nederland beschikt over de expertise, technologieën en netwerken die nodig zijn om Moldavië te ondersteunen bij het verbeteren van de productiviteit en kwaliteit van haar tuinbouwsector”, vertelt ervaringsdeskundige Jos Leeters van HollandDoor. Op donderdag 27 maart vond in het World Horti Center in Naaldwijk een kansenseminar plaats over de tuinbouwsector in Moldavië.

Jos vertelt dat Moldavië een rijke

tuinbouwtraditie heeft. “Het is een kleine speler in de wereldwijde tuinbouw, maar heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een sterke speler in de Europese fruitsector.

Kort samengevat:

Moldavië is een fruit-exporterend land, voor groente echter een importerend land.

- 000 Ha voor deze sector, waarbij fruit 150.000 Ha omvat, 115.000 Ha voor druiventeelt. Focus op modernisering bij 20% van de bedrijven die de export van fruit verzorgen, deze staat reeds op redelijk hoog niveau. Ter vergelijking, Nederland heeft 20.000 Ha fruit
- 80% small holders verdienen nog erg veel aandacht, deze zogenaamde tweede schil zit ook de toekomstige potentie, gezien de vele positieve zaken zoals de vruchtbare chernozem gronden
- De wetgeving m.b.t. coöperaties laat niet veel samenwerking toe, coöperatie wordt nog te veel beschouwd als propaganda en te weinig als vehicle voor efficiëntie
- Ruimte voor niet producenten via contract farming en agregators of integrators
- EU heeft met oog op toetreding in 2030 veel fondsen geoormerkt 1,9 miljard Growth Fund, zie Moldova Opportunity bijlage plan
- Groentesector is nog veel te doen.

Voor een meer uitvoering rapport en bijlagen verwijzen wij u naar jos@hollanddoor.nl



Roemeense groente- en fruitoogsten getroffen door slecht weer

Net als in Bulgarije zijn ook in Roemenië telers ernstig getroffen door slecht weer in het voorjaar.



Groente- en fruittelers hebben om dringende overheidsinterventie gevraagd nadat recente late voorjaarsvorst een groot deel van de Roemeense tuinbouwproductie heeft verwoest, aldus Ziarul Financiar, die een bericht citeert van de Vereniging van Agrarische Producentengroepen en -Organisaties "Fruleg-Ro".

Hun bericht geeft aan dat de import en prijzen van voedsel en groenten dit jaar zullen stijgen, met een aanzienlijke impact op de inflatie en het handelstekort. De vereniging "Fruleg-Ro", waartoe de 50 grootste nationale coöperatieve organisaties behoren, waarschuwde dat extreem weer tussen eind februari en april heeft geleid tot een bijna

volledige oogstmislukking, met verwoestende gevolgen voor de sector en de werkgelegenheid op het platteland.

Roemenië teelt fruit op meer dan 140.000 hectare en groenten op 93.000 hectare. Jaarlijks leveren deze sectoren 1,4 miljoen ton fruit en 2,3 miljoen ton groenten op.



Fruleg-Ro waarschuwde dat zonder compensatie de gevolgen van de verliezen van dit jaar onomkeerbaar zouden kunnen zijn, verwijzend naar de langetermijngevolgen van het verlaten van boomgaarden.

"Een verlaten boomgaard, waar geen specifieke beschermingsmaatregelen worden toegepast, heeft minimale kansen op herstel, zelfs in een gunstige meteorologische context", aldus de vereniging.

	Inwoners (miljoen)	Productie groenten) (1000 ton) 1)	Productie fruit (1000 ton) 1)	Import groenten (1000 ton)	Export groenten (1000 ton)	Import fruit (1000 ton)	Export fruit (1000 ton)
Roemenië	19,3	1.881	2.045	398	52	832	33
Tsjechië	10,7	260	143	464	58	647	109
Hongarije	9,8	1.165	554	181	92	271	115
Servië	6,9	646	1.767	104	82	295	264
Bulgarije	6,9	321	315	258	54	375	58
Slowakije	5,5	116	39	195	39	330	45
Kroatië	4,0	174	97	127	27	243	87
Bosnië	3,3	244	132	59	10	186	23
Albanië	2,8	661	477	11	134	73	64
Moldavië	2,6	138	676	47	2	77	299
Slovenië	2,1	140	81	99	92	296	199
Noord Macedonië	2,1			25	118	77	146
Montenegro	0,6	19	26	23	0	42	3
1) Excl. industrie product							

Roemenië is al afhankelijk van import voor een aanzienlijk deel van zijn groente- en fruitconsumptie; 40% van het fruit en 25% van de groenten komt uit het buitenland. In 2023 bereikte de fruitimport 915.000 ton, ter waarde van € 940 miljoen, met belangrijke leveranciers zoals Turkije, Griekenland, Duitsland en Polen.

Fruleg-Ro waarschuwt dat zonder overheidssteun de afhankelijkheid van import verder zal toenemen, wat de voedsel- en economische veiligheid van Roemenië ondermijnt.

Steun voor huisvesting varkens

Het Roemeense ministerie van Landbouw wil in 2025 1,4 miljard lei aan steun verstrekken voor investeringen in de bouw van huisvesting voor varkens

Zo wordt via het Ondersteuningsprogramma voor Varkensfokkers voor de inrichting van huisvestingsplaatsen in varkensfokkerijen, -opfok- en -mesterijen steun verleend van maximaal 65% van de in aanmerking komende waarde, respectievelijk maximaal 80% voor jonge boeren, waarbij de maximale in aanmerking komende kosten € 13.300/nieuwe plaats en € 10.180/plaats in een behouden boerderij bedragen.

In aanmerking komende begunstigden zijn: PFA, individuele/familiebedrijven, landbouwbedrijven en rechtspersonen die activiteiten uitvoeren in de varkenssector en die de verplichting hebben om de activiteit gedurende een periode van ten minste 10 jaar na voltooiing van de investering uit te voeren.

“Zoals we beloofd hebben, revitaliseren we de varkenssector en herstellen we de strategische plaats die deze verdient in de nationale landbouweconomie. Via dit programma bieden we Roemeense boeren concrete ondersteuning om zich te ontwikkelen en te voorzien in de Roemeense behoefte aan binnenlands geproduceerd varkensvlees. Het is een investering in de Roemeense voedselzekerheid”, aldus minister Barbu.

Volgens het project bedraagt de totale waarde van de staatssteun 1.400.000.000 lei en wordt verstrekt uit de staatsbegroting, via de begroting van het Ministerie van Landbouw, binnen de limieten van de bedragen die zijn goedgekeurd door de jaarlijkse begrotingswetten.

“Het totale budget voor de staatssteunregeling is verdeeld in twee afzonderlijke componenten, als volgt:

- Component 1 – Investerings in nieuwe huisvestingsplaatsen in varkenscomplexen voor reproductie, opfok en mesterij (...): 50% van de totale waarde van de staatssteun;
- Component 2 – Investerings in huisvestingsplaatsen in varkenscomplexen voor reproductie, opfok en mesterij met ten minste één zoötechnische boerderij onder bescherming (...): 50% van de totale waarde van de staatssteun”, aldus het project.



Aanvragen voor financiering worden ingediend bij de provinciale landbouwafdelingen, respectievelijk bij de gemeente Boekarest, tijdens de zittingen die worden aangekondigd in opdracht van de minister van Landbouw, vergezeld van bewijsstukken zoals: bewijs van eigendom van de grond, vergunningen, haalbaarheidsstudies, financiële documenten. De selectie van de projecten vindt plaats op basis van de behaalde score,

afhankelijk van de productiecapaciteit of het landbouwareaal dat in bezit is. De maximale uitvoeringstermijn van de investering bedraagt 48 maanden vanaf de ondertekening van het contract, met de mogelijkheid tot verlenging met maximaal 6 maanden.

Volgens statistische gegevens uit het ontwerp van de regelgeving bevindt de varkenshouderijsector in Roemenië zich in een sterke daling. De varkenspopulatie is dan ook voortdurend afgenomen: 2020 – 3.784.507 stuks, 2021 – 3.619.581 stuks, 2022 – 3.328.734 stuks, 2023 – 3.154.053 stuks, 2024 – 3.015.178 stuks. Ook de dekking van de consumptie door binnenlandse productie daalde van 47% in 2022 en 46% in 2023 naar 45% in 2024. De handelsbalans voor 2024 vertoonde een tekort van 122,8 miljoen euro voor levende varkens en een tekort van 1,074 miljard euro voor varkensvlees.

Roemeense wijnen – een goed bewaard geheim

Als voorbeeld nemen wij de Murfatlar Wine die opnieuw haar toppositie in de Roemeense wijnindustrie bevestigd en sleept de meeste medailles in de wacht op de prestigieuze “Concours Mondial de Bruxelles 2025”, de sessie gewijd aan roséwijnen. De wedstrijd werd van 28 tot en met 30 maart gehouden in Constanța, Roemenië, en bracht meer dan 1.200 wijnen uit 34 landen bijeen. Het bevestigde opnieuw de kwaliteit van de wijnen die onder de naam Murfatlar worden geproduceerd.

Het wijnhuis behaalde vijf opmerkelijke onderscheidingen, waaronder twee Grand Gold-medailles – de hoogste onderscheidingen die in de competitie worden toegekend:

- Ovidiu's Tear 5, Rosé – Grand Gold Medal, in de categorie likeurwijn
- Charme de la Mer, Rosé – Grote gouden medaille, in de categorie roséwijn
- Arezan Cabernet Sauvignon, Rosé – Gouden Medaille, in de categorie roséwijn
Aerosols Fetească Neagră & Pinot Noir, Rosé – Zilveren medaille, in de categorie roséwijn
Statornic Cabernet Sauvignon, Rosé – Zilveren medaille, in de categorie roséwijn.



“Het is een erkenning die ons eert en kracht geeft. Elke fles wijn met de Murfatlar Vinul- signatuur vertelt een verhaal over terroir, over traditie, maar ook over innovatie en passie. We zijn er trots op dat onze roséwijnen op het hoogste internationale niveau worden gewaardeerd”, aldus Ionel Ilie , hoofdoenoloog van het wijnhuis.

Deze prestaties zijn het resultaat van het werk van een toegewijd team, dat in alle productiefasen de kwaliteit en identiteit van de wijn centraal stelt. Murfatlar Vinul investeert voortdurend in technologie, maar ook in menselijke expertise, om de Dobrogea-wijntraditie op een moderne en concurrerende manier voort te zetten.

Cosmin Popescu, Managing Partner Murfatlar Vinul , benadrukte het belang van deze resultaten voor de hele industrie.

Het feit dat Roemenië dit jaar een prestigieuze internationale wedstrijd organiseerde en dat Murfatlar Vinul de meest bekroonde wijnmakerij was, laat zien dat onze wijnen de lokale grenzen allang hebben overschreden. Het is een moment van trots voor het merk, maar ook voor de Roemeense wijn als geheel. We zullen blijven voldoen aan de verwachtingen van de consument en een vertrouwde ambassadeur van Roemenië zijn op de internationale markt.

De “Concours Mondial de Bruxelles” is een van de meest gerespecteerde wijnwedstrijden ter wereld. Jaarlijks komen specialisten uit meer dan 50 landen bijeen om wijnen te beoordelen door middel van strenge blinde proeverijen. Bij de beoordeling ligt de nadruk op balans, complexiteit en technische kwaliteit. Het feit dat Roemenië in 2025 als gastland is gekozen, is een belangrijke première voor de nationale wijnsceen.

De prestaties van Murfatlar Vinul tijdens deze editie bevestigen de missie van het wijnhuis om de uitmuntendheid van Roemeense wijn voort te zetten, met respect voor traditie en een duidelijke visie voor de toekomst.

Sector Scheepsbouw

De Tweede Kamer heeft op 3 april 2025 de motie van Boomsma (NSC) c.s. aangenomen.

De Tweede Kamer heeft op 3 april 2025 de motie van Boomsma (NSC) c.s. aangenomen die oproept tot het juridisch borgen van ruimte voor kadergebonden bedrijven en bedrijven met een hoge milieucategorie in de komende Nota Ruimte. De maritieme maakindustrie wordt hierin expliciet genoemd als sector van strategisch belang.



Met deze motie wordt erkend dat maritieme en offshorebedrijven, vaak afhankelijk van watergebonden locaties en specifieke infrastructuur, onder druk staan door ruimtelijke transformaties. De Kamer benadrukt het belang van deze sector voor de strategische autonomie en het duurzaam verdienvermogen van Nederland.

De motie sluit naadloos aan bij de Sectoragenda Maritieme Maakindustrie, waarin wordt gepleit voor ruimtelijke bescherming van maritieme bedrijventerreinen. De agenda stelt: *“Kades en maritieme bedrijventerreinen zijn essentieel. Deze bedrijvigheid kan zich niet verplaatsen en verdient structurele borging in beleid”* (p. 21).

Als NMT-IRO verwelkomen wij dit politieke signaal. Dit is een belangrijke stap om toekomstbestendig te kunnen investeren in verduurzaming en innovatie binnen onze sector. Wij bedanken de indieners van de motie, Kamerleden Boomsma (NSC), Meulenkamp(VVD) en Vedder(CDA).

Het blijft een raadsel dat de staat onderzeeboten wil laten maken door het Franse Naval dat een staatsbedrijf is en daar kan een privaat bedrijf als Damen uiteraard niet tegenop. Simpel gesteld er is geen gelijk speelveld en noemen we dat concurrentievervalsing.

Als DRN zullen wij de ontwikkelingen blijven volgen.

Damen Naval heeft twee belangrijke contracten toegekend aan Van Halteren Technologies voor het Anti-Submarine Warfare Frigate (ASWF)



Programma: de levering van ‘Replenishment at Sea’ (RAS) systemen en ‘Helicopter Transfer Systems’ (HTS). De ASW-fregatten, ontwikkeld in opdracht van het Nederlandse Ministerie van Defensie voor de Koninklijke Marine en de Belgische Marine, vormen een nieuwe Europese standaard op het gebied van geavanceerde onderzeebootbestrijding.

Van Halteren Technologies is geselecteerd vanwege de expertise en een sterk trackrecord, onder meer door eerdere succesvolle samenwerkingen met Damen Naval. Recent voltooide het bedrijf met succes de RAS-tests voor het Combat Support Ship (CSS) Den Helder. Voor het ASWF-programma is de integratie van ‘RAS-receivers’ in de superstructuren een belangrijke technische innovatie.

Van Halteren Technologies Boxtel (VHT) is een Nederlands bedrijf, dat zich richt op ontwerpen en produceren van gespecialiseerde systemen, technische oplossingen en services voor defensie en industrie.

De RAS-systemen van VHT maken het mogelijk om vloeistoffen en vaste stoffen veilig over te zetten op zee. Ze zijn volledig aanpasbaar en werken betrouwbaar, zelfs onder zware operationele omstandigheden. Daarnaast zijn de 'Helicopter Transfer Systems' van VHT geschikt voor zowel bemande als onbemande helikopters.

"Deze contracten zijn een volgende stap in de ontwikkeling van een toekomstbestendig platform dat bijdraagt aan Europese veiligheid en samenwerking. We werken graag met partners als Van Halteren Technologies, die net als wij inzetten op innovatie," aldus Fer Tummers, Project Director ASWF bij Damen Naval.

"De 'Proven in Practice' RAS- en HTS-systemen worden als project volledig geïntegreerd in het ASWF-platform. Voor VHT is de bijdrage aan het ASWF-programma een uitstekend voorbeeld om de kennis en expertise voor Drive and Control-technologie in samenwerking met Damen Naval te demonstreren," aldus Charles Simons, Sales Manager Naval Systems bij VHT.



De nieuwe ASW-fregatten vervangen de huidige schepen van de Karel Doorman-klasse. Ze zijn speciaal ontworpen voor onderzeebootbestrijding, maar kunnen ook worden ingezet tegen dreigingen vanuit de lucht en vanaf het water. De fregatten hebben een lage geluidsuitstoot, geavanceerde sensoren, slimme automatisering en een hoge survivability. Daarnaast zijn ze geschikt voor missies zoals piraterij- en terrorismebestrijding, en voor maritieme veiligheidstaken.

Het ASWF-programma is een concreet voorbeeld van Europese defensiesamenwerking in de praktijk en biedt andere EU- en NAVO-landen de kans om aan te sluiten. De oplevering van het eerste schip is gepland voor 2028.

Damen tekende op 15 april jl. een contract met Arena Offshore A.S. in Istanbul voor de bouw van Stan Tugs 1606.

Het betreft hier voor de lokale bouw van twee Stan Tugs 1606. Damen Technical Cooperation (DTC) zal het toezicht houden en assistentie verlenen. Hiermee biedt Damen klanten wereldwijd ondersteuning op maat en deelt het de kennis en technologie die nodig zijn om zijn beproefde schepen te bouwen op een externe werf. Evolutie van de

sleepboot Met het ontwerp en de licentie van Damen zal Arena Offshore de Stan Tugs 1606 bouwen in haar eigen faciliteiten in Istanbul. Daarna zal het bedrijf de schepen te koop aanbieden. Arena Offshore is een specialist in scheepsmakelaardij, chartering en scheepsbouw. Sinds de start van het bedrijf in 1998 heeft het wereldwijd meer

dan 50 nieuwbouwschepen gebouwd en opgeleverd. De Stan Tug 1606 is een schip dat zich al vele jaren in de



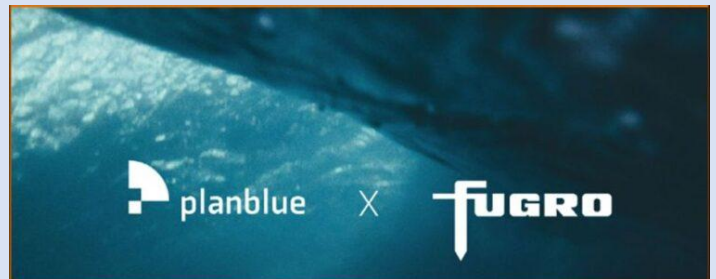
praktijk heeft bewezen. Het schip is door de generaties heen voortdurend geëvolueerd op basis van feedback van klanten. De sleepboot van 16,76 x 5,94 meter biedt een bollard pull ahead van 16 ton. Het is een veelzijdig schip, zeer geschikt voor sleep-, afmeer-, duw- en inspectiewerkzaamheden. Kwalitatieve schepen en economische impuls M. Ömer Ince, eigenaar van Arena Offshore, zei: "Het is een grote eer en genoeg voor ons dat Damen een extern bedrijf, Arena Offshore, heeft gekozen en vertrouwd voor de bouw van twee Stan Tugs 1606, een van hun bekendste modellen. Als blijk van dit vertrouwen zijn we verheugd de bouw van de twee units in Istanbul te voltooien.



Fugro en Damen hebben de handen ineengeslagen om de Koninklijke Marine (KM) te voorzien van een surveillanceschip en bemanning.

Het Ministerie van Defensie heeft deze nieuwe samenwerking aangegaan om haar maritieme beveiligings- en surveillancecapaciteiten te versterken.

De KM zal het surveillanceschip inzetten voor beveiligingsoperaties binnen de exclusieve economische zone (EEZ) van de Nederlandse Noordzee, zowel boven als onder water. Met behulp van geavanceerde technologie, zoals onbemande voertuigen, stelt het de KM in staat om de activiteiten van schepen in de Noordzee te monitoren en kritieke onderwaterinfrastructuur, zoals kabels en pijpleidingen, te inspecteren. Fugro en Damen hebben een joint venture opgericht om het schip en de bemanning te leveren voor een tweejarige charterperiode, met een optie tot twee keer een jaar verlenging (in totaal vier jaar). De charterovereenkomst, die via een openbare aanbesteding is gegund, gaat in de eerste helft van 2025 in. Het schip dat het charter zal uitvoeren, is een



Damen FCS 5009, die ongeëvenaarde zeewaardigheid biedt dankzij het Sea Axe-boegontwerp, dat is ontwikkeld in samenwerking met de Technische Universiteit Delft. "We zijn erg trots op deze samenwerking met Fugro en het vertrouwen dat Defensie in ons stelt voor de uitvoering van dit belangrijke contract", aldus Arnout Damen, CEO van Damen Shipyards Group. "De manier van werken van Damen betekent dat we snel een schip kunnen leveren en

dat we met Fugro op korte termijn aan de slag kunnen om de strategische belangen van Nederland in de Noordzee te bewaken en te beschermen." "Bij Fugro is het onze missie om een veilige en leefbare wereld te creëren.



Het veilig houden van onze onderwaterinfrastructuur in de Noordzee is hier essentieel voor, en door samen te werken met Damen en de Koninklijke Marine kunnen we bijdragen aan de nationale veiligheid en surveillance. We hebben onze ervaring met het bewaken van kritieke onderwaterinfrastructuur eerder al aan het Nederlandse Ministerie van Defensie gepresenteerd en kijken ernaar uit om met hen te blijven samenwerken. We zijn ook enthousiast om hierin met Damen samen te werken. Damen heeft een lange geschiedenis in het leveren van schepen aan de Koninklijke Marine en Fugro. Door onze krachten te bundelen, laten we de innovatieve kracht van de Nederlandse maritieme industrie zien", aldus Mark Heine, CEO van Fugro.

Post Craiova



Het perspectief van
een Nederlandse
ondernemer in
Roemenië

DOOR HAN IN 'T VELD



Ontmoet Peter Rottier: Akkerbouwer in Roemenië

Zoals je misschien hebt gemerkt, zijn de waargenomen verschillen tussen Roemenië en Nederland ook in mijn privéleven een populair gespreksonderwerp. Vooral in gesprekken met andere ondernemers in onze kleine Nederlands/Belgische gemeenschap in Craiova. Dit bracht me op het idee om in Post Craiova af en toe de perspectieven te belichten van andere Nederlandse en Belgische ondernemers die in dezelfde regio actief zijn.

Dit keer horen we een ondernemer uit een compleet andere sector dan de onze, maar toch een pionier. Peter Rottier runt sinds 2015 een akkerbouwbedrijf in Roemenië en beheert maar liefst 4200 hectare landbouwgrond. Dat is veel. De gemiddelde bedrijfsoppervlakte in Nederland is 30 tot 40 hectare, en in Roemenië is dat slechts 2,8 hectare. Dit



komt doordat de landbouw hier over het algemeen nog steeds erg kleinschalig en gefragmenteerd is, een overblijfsel uit vervlogen tijden. Peter heeft in tien jaar tijd vanuit het niets een bloeiend bedrijf opgebouwd, met 57 werknemers en constante technologische innovatie als kern.

Naar mijn mening beoefent hij wat ik 'gezond verstand'-ondernemerschap noem. Stap voor stap probeert hij continu te optimaliseren en de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk te benutten. Dit is zeker geen vanzelfsprekendheid voor Nederlandse ondernemers in Roemenië, maar tegelijkertijd is het een enorm voordeel: Peter spreekt vloeiend Roemeens.

Peter zegt:

"Dit bedrijf kunnen starten is een droom die uitkomt. Ik heb altijd de ambitie gehad om boer te worden en gewassen te verbouwen; mijn hele opleiding en carrière waren daarop gericht. Nederland biedt een geweldige basis aan kennis, technologie, logistiek en markten.

Maar een landbouwbedrijf vanaf nul beginnen is financieel bijna onmogelijk. Dus verhuizen naar het buitenland is eigenlijk de enige optie."

Roemenië kwam op mijn pad via een ondernemer die op zoek was naar iemand met kennis van plantenteelt. Nou, die heb ik. Deze partner was uiteindelijk niet geïnteresseerd om op het Roemeense platteland te werken, maar ik dacht: het is nu of nooit.

Samen met een Belgisch gezin kon ik een graanbedrijf overnemen. Graan is een makkelijk te telen gewas en de grond in de regio Craiova bleek zeer goed en geschikt, zelfs voor diverse andere gewassen. Sinds 2019 zijn we op een paar hectare pioenrozen gaan telen. Dankzij onze afzetmarkt in Nederland konden we binnen een paar jaar flink opschalen. Ik heb geïnvesteerd in zaken als oogstbanden, koelcellen, enzovoort, en in het opleiden van vakbekwame vaste medewerkers, die nu echte productspecialisten zijn. Omdat we hun kennis willen behouden en de technische middelen waarin we hebben geïnvesteerd optimaal willen benutten, zijn we ook rozenbottels gaan telen, die als sierteeltmateriaal in de bloemenhandel worden gebruikt. Door slimme spreiding met verschillende gewassen zijn we nu bijna het hele jaar door actief. Wat ik zo mooi vind aan Roemeense werknemers, is dat ze er echt voor gaan. Ze zijn loyaal en flexibel, en ze vinden het niet erg om een paar extra uren te maken. Natuurlijk moet je als werkgever ook bereid zijn om soms een beetje mee te buigen. Dat is misschien wel het grootste contrast met Nederland, waar alles tot op de minuut vastgelegd is in regels en procedures.

In relatief korte tijd heeft Peter, net als ik, Roemenië flink zien veranderen. Hij vertelt hoe hij dat heeft ervaren: “Wat ik echt mooi vind, is dat de ontwikkeling van ons bedrijf eigenlijk parallel loopt aan de ontwikkeling van het land. We zijn helemaal opnieuw begonnen en hebben het vanaf het begin goed aangepakt, met investeringen in de nieuwste technieken, zonder ons te laten belemmeren door de noodzaak om oude technologie te vervangen. Je ziet dezelfde trend in heel Roemenië, vooral in de steden. Toen ik naar Roemenië verhuisde, wensten mensen in Nederland me succes.



Nu, als ik bezoek krijg, merken ze vaak geen verschil tussen Craiova en andere grote steden in West-Europa. Vooral de jongere generatie onderscheidt zich qua houding en mentaliteit niet veel van hun leeftijdsgenoten in heel Europa.” Peters verhaal laat eens te meer zien dat zakendoen in Roemenië veel minder exotisch is dan het op het eerste gezicht lijkt, en de verschillen worden in rap tempo kleiner. De professionalisering en schaalvergroting van het Roemeense platteland is in volle gang, grotendeels dankzij de toeloozende inzet van mensen zoals Peter Rottier en de circa 3500 Nederlandse ondernemers die samen met hem in Roemenië actief zijn.



Disclaimer



De nieuwsbrief van het Dutch Romanian Network wordt met grote zorgvuldigheid samengesteld. Voor een mogelijke onjuistheid en/of onvolledigheid van de hierin verstrekte informatie kan het Dutch Romanian Network geen aansprakelijkheid aanvaarden, evenmin kunnen aan de inhoud van de nieuwsbrief rechten worden ontleend. De artikelen geven niet noodzakelijkerwijs de mening van het bestuur weer.

